

12 RICHTLIJNEN VOOR INTERRELIGIEUZE DIALOG OP LOKAAL NIVEAU

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

DE LOKALE RELIGIEUZE SITUATIE IN KAART BRENGEN EN BEGRIJPEN

01 Lokale overheden wordt verzocht zich bewust te zijn van het toenemende belang van religie in **de vorming van de individuele en collectieve identiteit** evenals van de invloed van religie op het socialisatieproces en de vorming van maatschappelijke vertegenwoordigingen en op de kijk van de burgers op de wereld. Religie is de uiting en het resultaat van zowel een geloofssysteem dat overgaat van generatie op generatie als van trouw aan traditie. Religie geeft richting aan de manier waarop mensen denken en biedt een systeem van waarden en gedragsregels.

02 Deze overheden dienen te beschikken over goede **kennis** van de relatieve omvang van lokale religieuze groepen en hoe ze zijn georganiseerd. Het moet duidelijk blijken dat ze zich ervan bewust zijn dat lokale religieuze organisaties, met hun onderwijs- en scholingsactiviteiten en met de diensten die zij aanbieden, ten dienste zijn aan de burgers in het algemeen. Deze organisaties bieden hun leden een gevoel van betekenis en leveren een bijdrage aan

sociaal-maatschappelijke relaties. In die zin zijn ze volwaardige deelnemers aan de lokale samenleving. Besef van de plaats en rol van etnische en/of religieuze minderheden zou weleens samen kunnen gaan met besef van het latente gezag van de **meerderheid**, die over het algemeen een pseudo-monopolie heeft als het gaat om lokaal gezag. Met een dergelijke aanpak wordt voorkomen dat minderheden, tegen beter weten in, in een defensieve positie worden gedwongen. Belangrijk is het om hierbij bijzondere aandacht te besteden aan de rol van gezinnen, en vooral aan die van moeders. Zij leveren een bijdrage aan de overdracht van hun culturele waarden aan de volgende generatie en aan een open houding ten opzichte van de samenleving.

03 Religieuze organisaties moeten niet worden beschouwd als homogene eenheden, maar als organisaties die soms zelf onderhevig zijn aan **conflicterende inzichten**. Daarom is het belangrijk, voor nu en voor later, welke gesprekspartners lokale overheden kiezen; gesprekspartners die openstaan voor dialoog en die tegelijkertijd in een positie verkeren van waaruit ze invloed kunnen uitoefenen op de eigen gemeenschap.

BEGRIIP KWEKEN TUSSEN DEELNEMERS AAN DE DIALOOG

04 Lokale overheden moeten een bijdrage leveren aan de **ontdekking van andere culturen**, door culturele overeenkomsten en verschillen te bestuderen, door zich te verdiepen in culturen met een andere kijk op de wereld, in ieder geval anders dan lokaal gebruikelijk, en door die informatie te verspreiden en te delen. Dat kunnen ze doen door onderwijs over alle soorten religieuze kennis te bevorderen. Het doel hiervan is de ontwikkeling van culturele kennis en dus niet die van religieuze praktijken. Dergelijk onderwijs, op scholen en in religieuze studiecetra, speelt een cruciale rol in het bevorderen van een open houding en een zoektocht naar kennis. Een open houding naar anderen is ook bevorderlijk voor een grotere behoefte aan meer begrip voor je eigen religie of voor je eigen persoonlijke en sociale waarden. Met een groter cultureel bewustzijn kan op die manier een bijdrage worden geleverd aan het indammen van het gevaar van radicalisering. Dit alles is ingegeven door een behoefte aan en noodzaak van het creëren en faciliteren van randvoorwaarden voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

05 Lokale overheden moeten **kansen aangrijpen** om burgers te stimuleren kennis te delen en persoonlijke contacten te bevorderen en om hun wantrouwen jegens anderen en zelfs hun gevoelens van angst te verminderen. Alles met als doel een gestage ontwikkeling van onwetendheid naar weten, van weten naar begrip, en van begrip naar vertrouwen. Zo zouden verschillende gebedshuizen kunnen worden bezocht of jaarlijkse interculturele of interreligieuze fora of festivals kunnen worden georganiseerd. Tegelijkertijd zou een raad voor interculturele en interreligieuze relaties kunnen worden ingesteld voor de uitwisseling van veelzijdige inzichten.

SAMENWERKINGSVERBANDEN OPZETTEN

06 Lokale overheden zijn **heel zichtbaar voor de burger**. Hun actieve rol in het leven van burgers, hun bekendheid met alle betrokkenen en hun vermogen te innoveren geeft ze een voorsprong en een **legitieme** rol in hun relatie tot religieuze activiteiten. Hun discussies en activiteiten moeten zijn ingegeven door een streven naar openheid, innovatie en experimenteren.

07 Als lokale overheden op een op de lange termijn effectievere en waardevollere manier de dialoog willen bevorderen en samenwerking willen stimuleren, dan moet hun aanpak **vanaf het begin aan de volgende voorwaarden voldoen:**

- ▶ inachtneming van legaliteit;
- ▶ bevordering van gelijkheid tussen mannen en vrouwen;
- ▶ religieuze neutraliteit en non-discriminatie;
- ▶ volledige transparantie.

08 Lokale overheden zouden niet zelf direct betrokken moeten raken bij de invulling van de interreligieuze dialoog. De principes van subsidiariteit en religieuze autonomie zouden hen moeten weerhouden van financiële ondersteuning en organisatie van interreligieuze dialoog. De officiële houding zou er een moeten zijn van **niet-onverschilligheid** en **niet-inmenging**. De lokale overheden zouden in wezen alleen moeten faciliteren, bemiddelen en, indien nodig, regelen op basis van helder geformuleerde, onderhandelde doelen. Vanuit hun standpunt, dus vanuit hun weloverwogen neutraliteit, is interreligieuze dialoog in feite gebaseerd op rede in plaats van geloof, op kennis in plaats van geloofsovertuiging.

09 Lokale overheden kunnen ervoor zorgen dat religies niet worden gezien als probleem maar als **bron**. Hiervoor moeten ze de nadruk leggen op erkenning en vertrouwen en een positieve houding aannemen ten aanzien van democratisch beheer van pluralisme. Hun activiteiten zouden het opzetten van een **coherenter organisatiestructuur** voor lokale religieuze geloofsovertuigingen en het versterken van de **sociale cohesie**. De bij de dialoog betrokken organen en partners zouden niets moeten doen wat niet binnen hun specifieke rol past en zouden de dialoog eerst en vooral moeten zien als een gemeenschappelijk goed dat moet worden gestimuleerd.

10 Gebedshuizen zouden bijvoorbeeld zodanig moeten worden gebouwd en beheerd dat ze balans, harmonie en openheid bevorderen en gettoïsering tegengaan. Dit betekent een geleidelijke verschuiving van een multireligieuze aanpak naar een **interreligieuze aanpak**. De activiteiten van lokale overheden zouden moeten zijn ingegeven door de bevordering van een gemeenschappelijk geloof in een God met meer gezichten.

11 De aandacht van lokale overheden voor religieuze diversiteit en interreligieuze dialoog dient tot uitdrukking te komen in concreet beleid inzake maatschappelijk werk, sport, onderwijs, stadsplanning en cultuur, en in hun relatie met lokale groepen. Op die manier ontstaat er een **transversale dimensie**. Het is belangrijk dat lokale overheden bewust nadenken over het religieuze en culturele aspect van de verschillende beleidsterreinen en zich niet tot één beleidsterrein beperken. Als alle betrokkenen bereid zijn naar elkaar te luisteren, is het mogelijk te komen tot wat Canadezen «**redelijke aanpassing**» noemen. Dit betekent dat alle gezindten de gelegenheid krijgen maximaal uitdrukking te geven aan hun religieuze overtuiging voor zover dit niet in strijd is met andere fundamentele rechten.

EVALUATIE

12 Lokale overheden zouden in overleg met lokale religieuze organisaties vooraf moeten vastleggen welke **criteria en indicatoren** ze kunnen gebruiken om de effectiviteit van hun interculturele en interreligieuze dialoog te meten. Het zou hierbij bijvoorbeeld kunnen gaan om de ontwikkeling van hun eigen deskundigheid of om het opzetten van netwerken voor de uitwisseling van informatie tussen geloven en van opleidings- en informatiecentra. Ze zouden ook in contact moeten treden met vertegenwoordigers van andere lokale overheden om de verschillende aanpakken met elkaar te vergelijken en de eigen aanpak aan te scherpen.

De bevordering van interreligieuze en interculturele dialoog is voor het Congres van Lokale en Regionale Overheden een cruciaal onderdeel van de dialoog tussen de diverse groepen waaruit onze lokale gemeenschappen bestaan.

Het is een effectief middel in de strijd tegen intolerantie en radicalisering en versterkt het doel van «samenleven» met wederzijds respect.

In 2006 ging het Congres voor het eerst met dit thema aan de slag op een conferentie in het Franse Montchanin. In 2010 vond daar een tweede conferentie plaats. Vertegenwoordigers van lokale overheden, academici, internationale organisaties en religieuze leiders namen er deel aan discussies waarin de nadruk lag op de rol van lokale overheden in interreligieuze dialoog. Hierbij ging het vooral om de uitwisseling van good practices, de beginselen van secularisme, godsdienstonderwijs, de opleiding van religieus leiders en de financiering van gebedshuizen. Deze 12 beginselen zijn een aanvulling op de ideeën in het Witboek van de Raad van Europa over Interculturele Dialoog «Living together as equals in dignity» (Waardig samenleven als gelijken), dat in 2008 is goedgekeurd.

www.coe.int/congress-intercultural

congress.intercultural@coe.int

Editie: maart 2016

NLD

www.coe.int

De Raad van Europa is de toonaangevende mensenrechtenorganisatie van Europa en telt 47 lidstaten, waarvan 28 ook lid zijn van de Europese Unie. Het Congres van Lokale en Regionale Overheden is een orgaan van de Raad van Europa en is verantwoordelijk voor het versterken van de lokale en regionale democratie in de 47 lidstaten. Het Congres bestaat uit twee kamers (de Lokale Kamer en de Regionale Kamer) en drie commissies. Het heeft 648 gekozen leden die samen ruim 200.000 lokale en regionale overheden vertegenwoordigen.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE